

Xitu

1

Xitu e ha Paulunè hwei thèã oni ximilema.

¹ Kami Paulu ya. Yai Pata nosiamano ya e.
Jesus Cristo ximano ya e, Kama ya e thèã weyopè.
Yai Pata thènè thèpè ka yaileni, ÿhy thèpènè Jesus
thèã kohipè pope he, peheti ya thèã hilamaÿ. Yai
Pata thènè thè peximapènaha thèã taape he, xaali
thèpè kuapè ya thèã weyu. ² Jesus e ha thèpè pihi
makokoolanè hapènaha thè plee waotoopè, kama e
ulihi hamè thèpè ka yaileni pè lĩa totihi
pylìmapoti. Yai Pata thènè hwei thè ulihi thaÿ
xoao mao tèhè hwei thèã wèama. Yai Pata thè

hõlemu tamoimi yalo ÿhÿ yama thèã nè tapu, thè
yai kuplalio yalo.³ Kamanè tè he wèmapopè ha thè
he ha wèmaikènè yanomae thèpè ha Kama e thèã
waotoplamalema. Kami yamakÿ Hukèatima Yai
Pata a ka kinè Kama e thèã wawèmalema,
kamiliha. Wale ha nosiamanè wale ximilema, ÿhÿ
thèã weyopè, plee thèpè ha thèã waoto paxiopè.

⁴ Ihiluyè Xitu kaholiha hwei ya thèã oni
ximay. Xitu, kaholiha ya ihilumu puo imi,
Jesus thèã ha kami yanè wa walomakema, kuè yalo
kaholiha ya ihilumu. Mõli Jesus yaha thèã kohipè
pou yalo wa ihilumu.

Kami yamakÿ hwÿy Yai Pata thè ka ki xè,
yamakÿ Hukèatima Jesus Cristo a xè wa yai
pailiplay mähiopè, wa pihi yanèkèmapè.

**Kleta hamè Titu a kĩaỳ wi thèã thaỳ nomỳhỳo,
Paulunè.**

⁵ Mihamè Kleta hamè wa ta hèmakii, wa hèamayò puo nimi. Hapènaha wa nosiamayò hikioma, kami yanè ya thè thaỳ mao xoao wi wa thè thaỳ nomỳhỳo, Jesus pihipotima wa thèpè xaalilayò huo. Kutalenaha sitaxi pè hamè Jesus pihipotima pè thouhaỳ paxio wi hamè, xaalilatima wa thèpè plee yaiipè wa hèmakema. Kulenaha kami yanè wa nosiamayò hikioma. ⁶ Xaalilatima wa thè yaii tèhè hapènaha thè kuo wi wa thè xílo yaili. Hõximi thè ha a xi titihu mao wi wa thè yaili, a xaali ka himayò wi thè xílo. Mõli thuè a xaali pou wi wa thè yaili. Ihilupè e pènè Jesus a pihipu he, hwìyì eã nosiã xaali huaỳ he, pè howaximu mao he, pè ãha hõximi thaỳ maope he, ÿhì wa thè yaili.

⁷ Xaalilatima pè ka ki Yai Pata nosiamano e pè kutanè xaali thèpè ka kuaỳ wi wa thèpè xïlo yaili, wãha hõximi thaỳ maope he. A pihipomu wi wa thè yaii nomai. A wayèhè hwaatalu wi wa yaii nomai, a wayètu si iheheo wi nomai. Pihi nomamaỳ wi upè ha a pihi kuo wi nomai. A ixuu wi wa yaii nomai. Ai thèpè ha mÿlamalènè matihi e pè omaỳ, kulenaha a kuaaỳ wi wa yaii nomai.

⁸ Hapènaha thè kuaaỳ wi xaalilatima wa thèpè xïlo yaii. Hwama pè nohimaỳ xaali, pè iyamaỳ, pè pÿlÿmapu. Totihi thè nosiã yai ka pou wi, a pihi mõyamèo wi, xaali thè thaỳ wi. Yai Pata thèã ha, totihi thè ha a pihi yaia, hõximi thè ha a wasumu. ⁹ Hwei peheti thèã ka ki ha a pihi yai kaihio wi, peheti thèã ka weyonihî thèã yayuaplamaỳ mao wi, ÿnaha thèpè kuaaỳ wi wa thèpè xïlo yaili. Xaalilatima a kuplu wi hapènaha

thè kuaapè, ai Jesus pihipotima pè ha thèä hÿpÿ
 xaaliopè, thèpè pihí kohipèmapè. Jesus thèä ka
 yayuaplamaÿ wihi thèpèä hwaÿ tèhè xaalilatima a
 pihí hètÿmu ha maonè peheti thèänè thèpè noa thaÿ
 hwÿtÿapè. Kulenaha a kuaÿ wi wa thè yaii.

¹⁰ Thèpè he ou wi thèpè kua mähi yalo peheti
 wa thèä niaÿ hwÿtÿo. Ÿhÿ thèpè ka ki pëä mïi
 hwaÿ puo he, thèä hõle, yanomae thèpè mÿlamaÿ
 ohote he. Kulenaha ai thèpè kuaÿ tiko,
 Xuteu theli pènè kulenaha pè yai kuaÿ. ¹¹ Hõle
 thèänè kama thèpè kuaÿ wi thèpè pihí xi titihamaÿ,
 thèpè pihí yayuaplamaÿ paxio yalo wama thèpè siã
 waimaki. Iklexa thèpè ha xinelu pè toaÿ mähiope
 he Ÿhÿ thèä hilamaÿ paxio.

¹² Kama pè maki hapènaha Kleta theli nè
 pata a kuu hikioma, - Awe, Kleta theli yamakÿ
 hõle mähi, yalo pè mohoti kulenaha yamakÿ kua,

yamak� kāe yāxi, yamak� pŷtŷ he hayuamaŷ
māhi.- Ÿnaha Kleta theli nè pata, thèã
wawèmatima a ka kinè a māla kuni.¹³ Ÿhŷ thè ka
kuni peheti thèã thama. Ÿnaha thèpè kuaaŷ tiko
yalo wa thèpè kohipè wasuli, Yai Pata peheti thèã
pihipope he.¹⁴ Xuteu theli pè pihi kuu puo wi thèã
ha thèpè nokao maopè. Yai Pata thèã māihaŷ wi
thèpèã nosiã huaŷ maope he.

¹⁵ Yai Pata thènè thèpè ka auplaleni pè ha
kutalenaha thèpè au. Ÿhŷ maki thèpè ka xamio wi
ha, Jesus a pihipu mao wi pè ka ki ha, au thè
kuaimi. Ÿhŷ thèpè pihi ku wi thè xami xîlo. Ÿhŷ
thèpènè xaali thè nè Ÿhŷpèaimi he, au totihi thè
yaii taimi he.¹⁶ Hapènaha Yai Pata thèã toloko ka
hilamanihi pè ku, - Yai Pata ya taŷ, - pè hõle kuu
maki, kama pè kuaaŷ wi thè waoto, Yai Pata thèã
peheti himaimi he. Ÿhŷ thèpè hõximi māhi.

Yai Pata thèā huaimi he. Hõximi māhi thè thaÿ he
yati he. Totihi thè thaÿ taimi he.

2

**Hweha Paulunè Tito a noa thaÿ, Yai Pata thèā
hilamaÿ xaaliopè.**

¹ Ýnaha ai thèpè kuaayì maki, kaho wanè
Jesus peheti wa thèā xîlo weyu xaali. ² Wâlo thèpè
ka patai ha hapènaha wa kuu. – Hõximi thè ha
wamakÿ wasumu. Xaali wamakÿ kuaayì, wamakÿ
totuhu taplape he. Wamakÿ pihi møyamè kuaati.
Yai Pata wama thèā yai ha toanè wama e thèā
kohipèpu. Wama thèpè xaali nohimayì. Jesus thèā
ha wamakÿ pihi makoko he yatioti. - Ýnaha wâlo
thèpè ka patai wa thèpè noa thaÿ.

³⁻⁴ Thuè thèpè ka patai hapènaha wa thèpè noa thaÿ paxio. – Yai Pata thèä oni kupènaha wamakÿ xaali kuaati. Yanomae wama thèpè äha thaa nomai. Pihi polepèo wi upè ha wamakÿ pihi yaio nomai. Kaho thuè wamakÿ ka patai totihi wama thèä yai hilamaÿ paxio. Moko wama thèpè hilamaÿ, hëalopè e pè nohimaÿ xaaliopè, ihilupè e pè plee nohimaÿ xaaliopè. - Ýnaha thuè thèpè ka patai pè ha wa kulayu.

⁵ Hapènaha wa kæe kuu, - Thuè wamakÿ wasumu, hõximi wama thè nikelaan nomai. Aho hëalo ho e ha wamakÿ pihi xaali kuoti. Aho yano ha wamakÿ ohotemu xaadio. Ai wama thèpè pailiplay xaadio. Aho hëalo ho wama nosiã huay xaadio. Wamakÿ nè aipèaÿ ha taalÿhenè, Yai Pata thèä nè aipè himaÿ he. - Ýnaha thuè thèpè ka patai ha wa kulayu.

⁶ Hia thèpè ha hapènaha wa kāe kuu, -
 Hõximi thè ha hia wamakÿ wasumu, totihi thè ha
 wamakÿ xîlo yai ohotemu xiwâli, - ÿnaha wa
 kulayu. ⁷⁻⁸ Xitu, kaho wanè totihi wa thè xîlo thati,
 kaho wa uwèmape he. Yai Pata wa thèã hilamaÿ
 tèhè kahikÿnè wa thèpè yãxaÿ puo nomai, wa
 iliamu puo nomai. Kaho wã hwaÿ tèhè xaali,
 peheti wã xîlo hwaÿ. Ýnaha wa kuay tèhè kaho wa
 nêhè wâlipu wihi thèpè xuhulumolayu. Ýhÿ tèhè
 yamakÿ hõximi ãha thaÿ pihio makihi kami
 yamakÿ ha hõximi thèã mii yalo thèpè
 xuhulumolayu.

⁹⁻¹⁰ Thèpè kĩaÿ puotima pè ha, ai thènè thèpè
 ka pou wi pè ka ki ha hapènaha wa kāe kuu, -
 Kaho wa nosiamaÿ wi wa nosiã xaali huaÿ xiwâli,
 wa xi yai toplalamapè. Hõximi wã hwaÿ hwÿtÿo
 nomai. Wa e thèpè thomuma nomai.

Xaali wa ohotemu, wa yāxaŷ ha maonè kaho wa totuhu taplape he, - Kulenaha wa kuu kīaŷ puotima thèpè pè ha. Hapènaha Jesus a pihipu mao wihi thèpè pihi kupè, - Haixopè, Pata thèã ka pou wihi thèpè totuho noa, Hukèatima thèã ka ki thèã totihio noa, - thèpè pihi kupè.

¹¹ Hapènaha thè kuè yalo ũhŷ wama thèã hilamaŷ. Yai Pata thènè yanomae thèpè hukèaŷ wi thèã wawèmalema, plee thèpè ha, - A nè mĩi mähi maki Yai Pata thènè yanomae thèpè hukèaŷ pihi, - plee thèpè ha hwei thèã wawèlayoma. Ýnaha the kuè yalo ũhŷ wama thèã hilamaŷ. ¹² Yai Pata thènè hõximi thèã pikiaŷ pihi, hwei hote tè sikŷ ka peximamu wi thè mañhamay pihi. Hapènaha yamakŷ yai kuaaŷ pihi, hwei thè ulihi hamè yamakŷ xoao tèhè yamakŷ ha wasumonè totihi yama thè xîlo thaŷ pihi, xaali yamakŷ kuaaŷ pihi.

Yai Pata thènè yamakì thaamaì pihiopènaha yama
thè xìlo thapè. Kamanè yamakì yai pailiplalema
yalo, yamakì hukèlema yalo xaali yamakì kuaì
xoao!

¹³ Ýnaha yamakì xaali kualanè xi yai
toplalonè hwei yama thè nè tapu. Jesus Cristo,
kami yamakì Yai Pata, yamakì hukèatima a ka ki,
yama a wawèì nè tapu. Kama a totihi mähi, a
wakalaxi mähi. ¹⁴ Ýhì Jesus Cristo a ka ki a
hìpìmokema, kutalenaha hòximi thè ha yamakì
hukèapè, au yamakì kuplopè, Kamanè yamakì
popè, totihi thè ha yamakì xi yai haalihiopè.

¹⁵ Ýnaha thè yai kua yalo hwei thèä ka ki wa
thèä yai weyu. Jesus pihipotima wa thèpè noa
kohipè thaì, Yai Pata thèä nosiã huape he. Ai pè
yakèì tèhè, nosiã huayì mao wi thèpè ka ki wa
thèpè wasu. Yai Pata thènè wa patamomalema yalo

kaho wā hīli totihiope he, kaho wā maiha� maope
he.

3

**Wènaha Jesus pihipotima yamakỳ xaali kuay xa?
Paulunè ڦhì thèã thaỳ nomỳhò.**

¹⁻² Kaho wanè wa thèpè hilama� wi hapènaha
wa pè noa thaa thaama�, thèpè pih i mohotiplu
maopè. – Plee thèpè ka patamu wi wama thèpèã
hīli, wama thèpèã huay xailio. Totih i thè ha
wamakỳ ohotemu. Ai wama thèpè ãha hõximi thaa
nomai. Plee wama thèpè nohimay, plee wama
thèpè pailiplay. Wamakỳ pihipomu ha maonè plee
thèpè ha xaali wamakỳã xilo hway. - ڻaha wa
thèpè noa thaa thaama�.

³ Hapao tèhè kami yamakì plee mohoti māhioma, Yai Pata yama nosiā huanimi. Hõle thèā ha yamakì mìlaama. Hwei tè sikìnè thè ka peximamu wi thè ha yamakì pihi ha yaionè yamakì kohipè õkaoma, hõximi thè ha yamakì xi yai tolayoma. Yamakì wayètu si iheheoma, yamakì pihi waiyoplù māhioma, yamakì nēhè wālipoyu xiwālima.

⁴ Ýnaha yamakì kuoma maki Yai Pata thènè, yamakì hukèatima a ka kinè, yamakì nohimayà ha māhionè, yamakì yai pailiplalema, yamakì hukèlema. ⁵ Kami yamakìnè totihì yama thè ha thanè Kamanè yamakì hukèanimi. A nè mii māhi maki Yai Pata thènè yamakì nè ohote ha thanè yamakì hukèlema. Yai Pata thènè yamakì hõximi hoyalema, yamakì ūuxi auplalema, tute yamakì kuplopè. Yamakì ūuxi hamè Kama a nè Utupè

pyl̄ymamokema, xaali yamak̄y kuaȳ nomȳhȳop̄e, a n̄e Utup̄en̄e yamak̄y xaali thaplamaȳ taȳ yalo.

⁶ Kami yamak̄y hōximi ha Jesus Cristo a nomalayoma yalo Yai Pata thēn̄e Kama a n̄e Utup̄e h̄yp̄ymoamāhikema, yamak̄y ūuxi ham̄e a pyl̄yop̄e.

⁷ Opi Kama ulihi ham̄e yamak̄y totihi pyl̄yo xiwālitip̄e, a n̄e Utup̄e h̄yp̄ykema. Kuè yalo ūh̄y yama th̄e n̄e x̄ilo tapu, th̄e yai kuplalio yalo. Yamak̄y hōximi th̄e yai kuoma maki yamak̄y hōximi ha hoyalēn̄e Yai Pata thēn̄e yamak̄y totihi himama. A n̄e m̄iī māhi maki kulenaha Kaman̄e yamak̄y yai pailiplalema.

⁸ Hwei th̄eā peheti māhi. Kuè yalo wa th̄eā yai thaȳ māhiki, wa th̄eā thaamaȳ. Yai Pata a pihipu wihi th̄ep̄e pih makokoop̄e, totihi th̄e ha th̄ep̄e ohotemotip̄e. ūh̄y th̄eā yai totihi māhi, ūh̄y th̄eān̄e plee th̄ep̄e pailiplap̄e. ⁹ Th̄ep̄e ãha ka thayu

wi pè ha wamakỳ ikuo nomai. Xuteu theli pè āha thayà ka yaiaỳ wihi, ˜yhì thèä ha kaho wã hwexio nomai. Sinai kỳkỳ hamè thèä, wasu wi thèä ka ki ha ˜yhì thèpè āha thayu xiwâli, kulenaha wa thayì tèhè wa mohoti kuaỳ. ˜yhì thèä ha wamakỳ āha thayu tèhè wamakỳ pailiployoimi, wamakỳã hwaỳ puo tiko.

¹⁰ Ai thènè Jesus pihipotima wamakỳ yapèkaỳ pihio tèhè, wamakỳ pihí pièkèmaỳ pihio tèhè, ˜yhì wama a wasuli. Wã yaiaỳ xoao tèhè wa wasua kõli. ˜yhì tèhè a pihí xaaliplu mao tèhè wama a pikili.

¹¹ ˜naha ai thè kuaỳ he yatio tèhè a pihí toloko mähi waoto, ai yayua thèä ha a pihí he yai xioplù, a hõximi mähi kuaỳ. ˜naha kama a kuaỳ yalo wa e aheto nomai.

Paulunè Xito e ha thèā hulaplopè hwei thèā thay.

¹² Kaho wamakÿ ha Atemas ya lĩa ximaÿ,
Thikiko a hãthoho, ya taimi xoa. Ya ka ximileni a
ha kopanè Nikopolis ulihi hamè lope wa walokiyu.
Ýhamè ya lĩa pÿlÿo, thè sãi xoao tèhè. ¹³ Senas xè,
Apolu xè wa kÿpè yai pailiplali, kÿpè waloki tèhè
kÿpè hõlimu maopè.

¹⁴ Jesus Cristo pihipotima thèpè ha wã hwaÿ,
thèpè yãximu ha maonè thèpè nè ka õhotaaÿ wi
thèpè xaali pailiplape he. Kuè yalo totihi thè ha wa
thèpè yai ohotemu pihi, thèpè hõlimu maopè. Jesus
pihipotima thèpè mii kuaÿ puo maopè totihi thè ha
thèpè ohotemu pihi.

¹⁵ Kamiliha thèpè ka kule, ÿhy thèpè pleenè
kaho wamakÿ ha nohimu wi thèā ximaÿ he. Jesus
Cristo pihipotima, ÿhy nohi pè ka ki ha nohimu wa

tè heā tolemaŷ. Yai Pata thènè plee wamakŷ
pailiplaȳ māhi. Thèā kutaoma.